

MONTEVERDI

Claudio MONTEVERDI
(1567-1643)

15 Mayıs 1567, Cremona, İtalya – 29 Kasım 1643 Venedik, İtalya.

Geç Rönesans - Erken Barok döneminin İtalyan müzisyeni, opera bestecisi, şarkıcısı.

Yaşamında üne kavuşan sanatçı uzun hayatı boyunca hem Rönesans, hem Barok dönemi eseri sayılabilecek eserler vermiş ve zamanının müzik döneminde değişiklikler yaratmıştır. Armonideki modern anlayışın öncüsü olmuştur.

İtalyan kenti Cremona'da 1567'de doğdu. 16 yaşındayken Cremona Katedrali'nde Ingegneri ile çalışmaya başladı. Yirmi yaşına girmeden

yenilikçi olmasa bile çağdaş üslupta dini ve dindışı eserler içeren müzik kitapları yayımladı.

1591 yılında Dük Vincenzo Gonzaga'ya yaylı sazlar icracısı olarak hizmet verdi. 1599'da şarkıcı *Claudio de Catteneis* ile evlendi. Bu evliliğinden üç çocuğu oldu.

Monteverdi, Floransa operalarından etkilenmişti. İlk operası olan "La favola d'Orfeo"yu (*Orfeo Efsanesi*) 1607 yılında tamamladı. Dük 1612'de öldükten sonra Venedik'te San Mark kilisesindeki yeni görevine maestro di cappella (müzik yönetmeni) olarak başlamıştır.

İlk büyük opera bestecisi olarak kabul edilir. 1613'ten başlayarak yüzyıl boyunca en ünlü orgcuların icralarına sahne olan Venedik St Marco Kilisesi orgculuğunu yapan ve mükemmel bir kilise müzisyeni olan Monteverdi, yeni Opera'nın ateşli taraftarlarından biriydi. Bu sanatla antik trajedinin soylu haleflerini tanıttığına inanıyordu.

1607'de Mantua'da seslendirililen ilk operası Orpheo, Peri'nin Euridice'sinin modelini izlemekle beraber, Monteverdi'nin yazısı sürekli olarak gelişti. Orpheo'dan (1607), Pompe'nin Taç Giymesi'ne (1643) kadar yazdığı bir seri opera, derin duyarlılığının ve yüksek anlatım gücünün ürünü oldu. Müzikle, inasani duyguların ifadesindeki başarısı, önceleri kulağa aşırı bir yorgunluk yüklediği bahanesiyle eleştirilene yol açmakla beraber, yetenekleri yalnız ülkesinde değil, bütün Avrupa'da tanınmakta gecikmedi. Monteverdi'nin operaları, gerçekte opera ile aratorio arasında bir geçiş niteliğindedir. Henüz aksiyondan oldukça mahrum tablolar, uzun resitatiflerle bunlar allegoriler dizisi gibidir. Ancak, heyecansal dili çok iyi tanıyan, canlı, coşkusal ritimler yaratan ve operaya madrigal ve motet biçiminin koral yazısını sokan Monteverdi'nin orkestrasyonu da çağdaşlarından dikkate değer biçimde ileridir. Çalgı eşliklerini zenginleştirmesi, aria, düet ve triolar kullanması, çözülmemiş akorlara yer vermesi, minör dominant yedili akorunu ve triton aralığını ilk kez kullanması, melodide yarttığı olağanüstü anlatım gücü, onu ilerici bir besteci yapar. Monteverdi, Orpheo'dan başlayarak çağı için modern bir orkestra kullandı. 30-35 enstrümanın duruma göre yer aldığı bu orkestranın yaklaşık kadrosu şöyleydi: 5 Fransız kemani, 10 soprano viyola, 3 bas viyola, 2 kontrbas viyola, 2 klavsen, 2 büyük

lavta, 4 trombon, 2 org ya da bourdon, 1 çift arp, 1 regal, 2 kornet, 1 flageolet (recorder yani blok flüt), 1 kleron.

Uzaktan, Gluck ve Wagner'in habercisi kabul edilen Monteverdi'nin orkestraya verdiği önem, bu çağa karakteristiğini kazandıran güçlü bir armonik stilin doğmasına yol açmıştır.

1637'de Venedik 'in ilk opera binasının açılmasından sonra Monteverdi opera bestelemeye yoğunlaşmış; ancak bu eserlerinden sadece iki tanesi günümüze ulaşabilmiştir: "Il ritorno d'Ulisse in patria" ve "L'Incoronazione di Poppea" (*Poppea'nin Taç Giymesi*). Bu eserlerden ikincisi, onun en büyük şaheseri kabul edilir.

Bestecinin yaratıcılığı Shakspeare'e benzetilir. Üzerinde çalıştığı formları değiştirip geliştirmiştir. 1587 ile 1638 yılları arasında yazdığı, madrigallerden oluşan 8 kitaplık seriyle müziğe büyük katkı yapmıştır' operaya büyük yenilikler getirmiştir. Armonideki modern anlayışın öncüsüdür.

Monteverdi, yaşamı boyunca Venedik halkından büyük saygı görmüş, mezarının bulunduğu Frarri Kilisesi'ne bir anıtı dikilmiştir.

Kazım Çapacı